

Pla Docent

1. Dades descriptives de l'assignatura

- Nom de l'assignatura: Ciències Forenses
- Curs Acadèmic: 2012-2013. Curs: 2on Trimestre: 3er
- Titulació / Estudis: Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció
Codi assignatura: 21071
- Nombre de crèdits ECTS: 6 Hores dedicació estudiant: 150
- Llengua o llengües de docència: Català
- Professorat: Dr. David Felip (coordinador), i d'altres professors experts convidats que es relacionen posteriorment.

2. Presentació de l'assignatura

Al criminòleg li interessa les ciències forenses, principalment, des de dues perspectives, que seran precisament l'objecte de l'assignatura:

- a) **Externa.** Per comprendre millor el funcionament i evolució del sistema de justícia penal cal tenir unes nocions bàsiques sobre el paper de les ciències forenses, es a dir, sobre l'aplicació de la ciència i la tècnica a la investigació policial i judicial, especialment per materialitzar-se com a prova. Això implica adquirir un cert coneixement del vessant científic de les ciències forenses: de la seva naturalesa, del seu mètode i de les seves manifestacions més conspícues. Però també del marc legal que condiciona la seva pràctica i la validesa de les seves troballes.
- b) **Interna.** La criminologia, quan aplica el seus coneixements als casos concrets per il·lustrar i assessorar als operadors jurídics en la seva presa de decisions, esdevé una ciència forenses més, la denominada *criminologia forense*. En efecte, la criminologia pot resultar d'ajut en la investigació policial (en el *criminal profiling*, per exemple), en el judici (mitjançant l'*informe pericial criminològic*) i durant l'execució penal. No es tracta però d'assolir els coneixements que s'han d'aplicar al cas concret (aquesta és una tasca pròpia d'altres matèries del Grau) sinó de conèixer el marc legal en el qual cal realitzar aquesta aplicació pràctica de la Criminologia i saber complir amb els requisits formals i materials que això implica.

3. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals 1. Capacitat per expressar-se per escrit amb correcció i eficàcia. 2. Expressar-se oralment en públic amb precisió , 3. Lectura de textos en anglès Sistèmiques 3.- Capacitat per aplicar els coneixements teòrics a situacions i problemes reals. 4. Habilitat per treballar de forma autònoma. 5. Capacitat per respectar condicionaments de temps i forma en la realització d'una tasca.	1. Conèixer els principis elementals de les diferents ciències forenses: medicina, psicologia i psiquiatria, biologia, química i toxicologia forenses, etc. 2. Comprendre la estructuració de la investigació del delictes en el procés penal i de les persones i institucions que hi intervenen. 3. Entendre el paper del perit forenses i saber declarar en qualitat de tal. 4. Comprendre el reptes legals i ètics que implica l'aplicació dels nous avenços científics a la investigació criminal. 5. Capacitat per analitzar el funcionament dels agents que intervenen a la investigació del delictes des de la perspectiva de les CC FF 6. Capacitat per a redactar informes criminològics d'assessorament. 8. Reconeixement de principis elementals de psicologia i psiquiatria forense. 7. Capacitat per a identificar la forma d'acció d'algunes substàncies psicoactives i fàrmacs i la seva capacitat de modificar l'activitat biològica.

4. Continguts

- **Bloc de contingut 1: Introducció**

1. Introducció: ciències forenses, investigació criminal, criminalística i criminologia forense.
2. Trets fonamentals de la investigació del delictes i el procés penal.
3. L'organització institucional de la investigació i la prova forense.

- **Bloc de contingut 2. Aspectes legals de la investigació i la prova forense**

1. La prova al procés penal. L'informe i la prova pericial.
2. Règim legal i límits constitucionals de la investigació i de la prova forense.
3. Reptes ètico-legals de les ciències i de la investigació forense.
4. Problemes d'accés del coneixement científic al procés penal.

Bloc de contingut 3. Criminologia forense

1. L'aplicació dels coneixements criminològics a casos concrets
2. La pericial criminològica. Altres informes al procés penal.
3. L'informe criminològic en l'execució penal, al dret penal de menors i altres sectors.
4. Estructura de l'informe criminològic: subjecte, objecte i finalitat. L'elaboració de l'informe criminològic.
5. La contribució de la criminologia en la investigació criminal: *criminal profiling*.

Bloc de contingut 4. Les ciències forenses

1. La ciència com a instrument de la investigació criminal i el procés penal: les ciències forenses.
2. Química forense: drogues i toxicologia
3. Medicina Legal i forense
4. El control antidopatge
5. Psiquiatria forense
6. Biologia forense
7. Lingüística forense
8. Noves fronteres: neurociències.

5. Avaluació

1. La **nota final** de l'assignatura s'obté a partir de dos paràmetres: nota de curs (40%) i examen final (60 %). Tanmateix l'assignatura no es pot aprovar si no s'obté, com a mínim, un 4 (sobre 10) en l'examen final.
2. La **nota de curs (activitats d'aprenentatge i avaluació continuada)**:
 - s'obté a partir de les qualificacions obtingudes a cada seminari; a la fitxa de cada seminari es comunicarà la forma d'avaluació de cada sessió concreta.
 - el control de lectura del llibre de Fraser tindrà un valor doble.
 - Caldrà haver participat en un 50% dels seminaris per obtenir la nota de curs i, en qualsevol cas, haver realitzat el control de lectura.
3. La **nota de l'examen final** s'obté a partir d'una prova objectiva (test) (60%) i un comentari de text (40%). Per poder aprovar l'examen final cal que a cap de les dues parts s'obtingui una qualificació inferior a 4 (sobre 10)
5. L'**ús de mitjans il·lícits de còpia** durant l'examen suposa l'anul·lació de la prova i, per tant, queda suspesa l'assignatura, sens perjudici de corresponents les sancions disciplinàries. Qualsevol **plagi** que es detecti en els **treballs escrits** de l'avaluació continuada comportarà l'anul·lació del treball i es considerarà per tant, no lliurat. En ambdós casos, sens perjudici de les corresponents **sancions disciplinàries** en aplicació de la legislació vigent.
6. Les errades greus d'ortografia o de morfosintaxi implicaran una penalització en les notes de proves i exàmens. El **retard en el lliurament** comporta una penalització de fins a **tres punts** per cada dia de retard, excepte en casos de força major justificats documentalment.
7. A la **recuperació** només hi podran prendre part aquells estudiants que hagin suspès el conjunt de l'assignatura. Consistirà en una prova composta per tal de recuperar la nota de curs o nota d'examen final que s'hagi suspès i no permeti aprovar l'assignatura.
 - La recuperació *de l'examen* consistirà en una prova escrita de deu preguntes breus que es farà en les dates habilitades al calendari acadèmic amb aquesta finalitat.
 - La recuperació de l'avaluació continuada, consistirà en una prova del control escrita relacionada amb les activitats desenvolupades als seminaris. També es farà en les dates habilitades al calendari acadèmic amb aquesta finalitat.

6. Bibliografia i recursos didàctics

- Bibliografia bàsica (A banda de la bibliografia bàsica de les assignatures Introducció a la Criminologia i Teories Criminològiques).

- FRASER, Jim / Robin WILLIAMS (eds.) *Handbook of Forensic Science*, Cullompton (UK), Willan Publishing, 2009.
- FRASER, Jim, *Forensic science : a very short introduction*, Oxford, Oxford University Press, 2010.
- NEWBURN, Tim / Tom WILLIAMSOM / Alan WRIGHT (eds.), *Handbook of Criminal Investigation*, Cullompton (UK), Willan Publishing, 2007.
- PETHERICK, Brian / Bren TURVEY / Claire FERGUSON, *Forensic Criminology*, Amsterdam, London, Elsevier, 2009.

- Altres recursos (per a un millor accés, cal consultar les revistes a través del catàleg de la biblioteca).

- American Academy of Forensic Sciences:
<http://www.aafs.org/>
- Revista *Science and Justice*:
<http://www.scienceandjusticejournal.com//>
- The Forensic-Science Society.
<http://www.forensic-science-ociety.org.uk/Publications/ScienceAndJustice>
- Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses de España:
<http://www.mju.es/toxicologia/index.html>
- Revista española de medicina legal:
http://www.elsevier.es/revistas/ctl_servlet?_f=7032&revistaid=285
- Cuadernos de medicina forense:
http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_serial&pid=1135-7606

7. Metodologia

El curs s'organitza mitjançant la combinació de sessions plenàries, seminaris i el treball autònom de l'alumne.

1. Les **sessions plenàries** tenen contingut teòric i en elles el professor explicarà cadascun del blocs. Per tal que siguin sessions participatives i es pugui aprofundir mínimament, caldrà haver preparat prèviament la sessió amb la lectura dels materials corresponents a cada bloc facilitats a través de l'Aula Global.

2. Els **seminaris** serveixen per aprofundir alguns dels temes tractats a les sessions plenàries, si bé la seva finalitat no és oferir un coneixement més especialitat sinó comprendre el trets essencials de la matèria a través de casos concrets tractats analitzats més detalls. Sempre que sigui possible, es treballarà a partir de documentació i materials de casos reals

3. El **treball personal** de l'estudiant consisteix:

- a) Aprenentatge i estudi dels conceptes teòrics.
- b) Preparació de les sessions de seminari.
- c) Participació al fòrum de l'assignatura (*Quid pro quo*), un espai de cooperació on es podrà intervenir amb motiu dels debats impulsats tant pels professors com per qualsevol alumne. També s'hi podrà efectuar preguntes i comentaris amb motiu de l'estudi o de la preparació de seminaris i treballs, que podran ser solucionats o acotats, en primer terme, pels propis companys. Les aportacions que tinguin especial valor acadèmic seran tingudes en compte a la nota de curs.

4. **La tutoria.** Sens perjudici de trobades concertades, l'instrument de tutoria serà el fòrum de l'assignatura.

8. Programació d'activitats

<i>Setmana</i>	<i>Activitat a l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>	<i>Activitat fora de l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>
Setmana 1	1a. Sessió (1h) . Introducció a les ciències forenses. 2a. Sessió (2h) . Trets fonamentals de la investigació del delictes i el procés penal.	
Setmana 2	3a. Sessió (2h). Química forense: drogues i toxicologia 4a. Sessió (1h) . La prova al procés penal	
Setmana 3	Seminari 1. Nous reptes CCFF: detecció de mentides i bases dades ADN	
Setmana 4	5a. Sessió (2h) . Règim legal i límits constitucionals de la investigació i de la prova forense. 6a. Sessió (1h) . Reptes ètico-legals de les ciències i de la investigació forense. Problemes d'accés del coneixement científic al procés penal Seminari 2. La prova pericial	
Setmana 5	7a. Sessió (2 h) . Medicina legal i forense 8a. Sessió (1h) . La Cadena de Custòdia Seminari 3. FRASER, Jim, <i>Forensic Science : a Very Short Introduction</i> .	
Setmana 6	9a. Sessió (2 h) Biologia forense 10a. Sessió (1h) . Criminologia Forense.	
Setmana 7	11a. Sessió. (2h). El control antidopatge 12a. Sessió (2h). Psiquiatria forense Seminari 4. Escena del delictes i cadena de custòdia	
Setmana 8	13a Sessió (2h). Lingüística forense Seminari 5. Neurociències i dret penal.	
Setmana 9	14a Sessió (2h). Investigació criminal	
Setmana 10	15a Sessió (2h). Repàs i conclusions	

Distribució horària
- Plenaris: 24 h. - Seminaris: 12 h. - Examen; 2 h.
- Preparació seminaris (6 hores per seminari): 36 h - Preparació i repàs plenaris: 12 h - Tutories, participació seguiment fòrums: 6 h
- Lectura "Short introduction": 16 h - Consulta materials addicionals Aula Global: 12
- Estudi examen final: 30 h
- Total: 150 h.

9. Professorat invitat

Comptem amb professionals experts en les diverses àrees de les ciències forenses.

Francesc Calafell. Professor Agregat de la UPF. Unitat de Biologia Evolutiva. Expert en biologia forense.

Josep Castellà. Professor associat de Medicina Legal de la UAB. Cap de Servei de Patologia forense de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya.

Angel Cuquerella. Psiquiatra i psicòleg forense. Membre de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya.

Rafael de la Torre. Professor titular de la UPF. Director de Programa de l'Institut de Recerca Hospital del Mar. Grup de recerca clínica en farmacologia humana i neurociències.

Jordi Segura. Professor titular de la UPF. Director del Laboratori de Control Antidopatge de Barcelona col·laborador del Comitè Olímpic Internacional. Institut de Recerca Hospital del Mar.

Maria Teresa Turell. Catedràtica de la UPF. Directora del Laboratori de Lingüística forense.

Xavier Sellart i Solsona Inspector dels Mossos d' Esquadra. Cap de l'Àrea Central d'Anàlisi de la Criminalitat